

Ostrołęka, 22 sierpnia 2024 r.

DO.5144.8.2024

DECYZJA Nr 319/24

Na podstawie art. 7 pkt 1, art. 36 ust. 1 pkt 1, art. 92 ust. 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z późn. zm.) § 12 ust. 1, ust. 2 pkt 1,3,4,5 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 2 sierpnia 2018 r. w sprawie prowadzenia prac konserwatorskich, prac restauratorskich i badań konserwatorskich przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków albo na Listę Skarbów Dziedzictwa oraz robót budowlanych, badań architektonicznych i innych działań przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków, a także badań archeologicznych i poszukiwań zabytków (Dz. U. z 2021 r. poz. 81), art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572), po rozpatrzeniu wniosku Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jana Chrzyciela w Piskach, 07-407 Czerwin z dnia 8.08.2024 r. w sprawie wydania pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich dwóch dzwonów znajdujących się w dzwonnicy w Piskach,

- 1. pozwalam** Parafii Rzymskokatolickiej pw. św. Jana Chrzyciela w Piskach na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich dwóch dzwonów znajdujących się w dzwonnicy w Piskach, wpisanych do rejestru zabytków pod numerem 528B poz. 29 i 30.
- Zakres i sposób prowadzenia prac konserwatorskich i restauratorskich dwóch dzwonów określony jest w przedłożonym do wniosku: „Programie prac restauratorsko-konserwatorskich dzwonów wraz z oprzyrządowaniem w Parafii Piski” opracowanym przez Grzegorza Klyszcza – stanowiącym załącznik do niniejszej decyzji.
- Pozwolenie wydaje się pod warunkami polegającymi na obowiązku:
 - 1) kierowania pracami konserwatorskimi i restauratorskimi albo samodzielnego wykonywania tych prac przez osobę spełniającą wymagania, o których mowa odpowiednio w art. 37a ust 1 i 2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
 - 2) przekazania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków nie później niż w terminie 14 dni przed dniem rozpoczęcia prac, a w toku prac na 14 dni przed dokonaniem zmiany osoby o której mowa w ppkt 1:
 - a) imienia, nazwiska i adresu osoby, o której mowa w ppkt 1,
 - b) dokumentów potwierdzających spełnianie przez tę osobę wymagań, o których mowa odpowiednio w art. 37a ust. 1 i 2, ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
 - c) oświadczenia osoby, o której mowa w ppkt 1, o przyjęciu przez tę osobę obowiązku kierowania tymi pracami albo samodzielnego ich wykonywania.
- Określam warunki polegające na obowiązku:
 - 1) zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o terminie rozpoczęcia i zakończenia wskazanych w pozwoleniu prac;
 - 2) niezwłocznego zawiadomienia wojewódzkiego konserwatora zabytków o zagrożeniach lub nowych okolicznościach ujawnionych w trakcie prowadzenia wskazanych w pozwoleniu prac;
 - 3) prowadzenia dokumentacji przebiegu wskazanych w pozwoleniu prac w sposób umożliwiający jednoznaczną identyfikację i dokładną lokalizację przestrzenną wszystkich czynności, użytych materiałów oraz dokonanych odkryć, i przekazaniu jej wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac;

- 4) opracowania sposobu postępowania z zabytkiem po zakończeniu wskazanych w pozwoleniu prac i przekazania tego opracowania wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków w terminie 3 miesięcy od dnia zakończenia tych prac.
5. Termin ważności pozwolenia ustala się na dzień **31 października 2025 r.**

Uzasadnienie

Parafia Rzymskokatolicka pw. św. Jana Chrzciciela w Piskach wystąpiła o wydanie pozwolenia na prowadzenie prac konserwatorskich i restauratorskich dwóch dzwonów znajdujących się w dzwonnicy w Piskach. Strona przedstawiła niezbędne dokumenty w przedmiotowej sprawie. Przedmiotowe dzwony są wpisane do rejestru zabytków pod numerem 528B poz. 29 i 30.

Zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2022 r. poz. 840, z późn. zm.) na prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru wymagane jest pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Dzwony stanowią wyposażenie dzwonnicy. Przeprowadzenie określonych w przedłożonym programie prac konserwatorskich i restauratorskich poprawi ich stan i wpłynie pozytywnie na walory użytkowe. Działania te są uzasadnione z konserwatorskiego punktu widzenia.

Działając na mocy cyt. ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami orzeczono jak w sentencji.

1. Postępowanie w sprawie wydanego pozwolenia może zostać wznowione, a następnie pozwolenie może zostać cofnięte lub zmienione na podstawie art. 47 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.
2. Od niniejszej decyzji służy stronie odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w Warszawie za pośrednictwem organu wydającego decyzję w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.
3. Przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. W konsekwencji tego z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Za wydanie niniejszego pozwolenia uiszczono opłatę skarbową w wysokości 82,00 zł, zgodnie z ustawą z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie (Dz. U. z 2023r. poz. 2111) - część III, poz.44, pkt 2 załącznika do ustawy. Pokwitowanie wpłaty na rzecz Urzędu Miasta w Ostrołęce z dnia 9.08.2024 r.

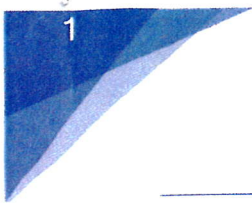
Załączniki:

Program prac restauratorsko-konserwatorskich dzwonów wraz z oprzyrządowaniem w Parafii Piski

Otrzymują:

1. Parafia Rzymskokatolicka
pw. św. Jana Chrzciciela w Piskach
07-407 Czerwin
2. a/a

Z up. MAZOWIECKIEGO WOJEWÓDZKIEGO
KONSERWATORA ZABYTKÓW
Małgorzata Balcerzak
Kierownik Delegatury w Ostrołęce

**PROGRAM PRAC RESTAURATORSKO-KONSERWATORSKICH DZWONÓW WRAZ
Z OPRZYRZĄDOWANIEM W PARAFII PISKI**

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

06 SIE. 2024

I. Wstęp

Dnia 25.07.2024 roku dokonano oględzin dzwonów wraz z oprzyrządowaniem na dzwonnicy w parafii w Piskach. Celem oględzin była ocena stanu aktualnego i możliwości rewitalizacji dzwonów wraz z oprzyrządowaniem.

II. Rys historyczny

W wolnostojącej, murowanej dzwonnicy znajdują się dwa dzwony. Mniejszy pochodzi z roku 1640 i odlany został przez Andre Lubitza w Gdańsku, zaś większy w 1899 roku przez Antoniego Włodkowskiego w Węgrowie.

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
W WARSZAWIE
Delegatura w Ostrołęce
07-400 Ostrołęka, ul. Kościuszki 16
tel./fax (029) 764-22-38

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator
Załącznik Nr 1
do decyzji/postanowienia Nr 3192
Z dnia 22 SIE. 2024

Opinia techniczna dot. dzwonów wraz z oprzyrządowaniem

Dział techniczny i projektowy - wersja 1.1

ZAZGODNOŚĆ
ZORRYGINALNYM
Agneszka Sagara-Sadowska
Zastępca Kierownika Delegatury w Ostrołęce

	Nazwa	Ton uderzeniowy	Rok odlania	Ludwisarz	Masa (kg)	Średnica (cm)
1	Dzwon 1	dis/2	1899	Antoni Włodkowski	~190	64
2	Dzwon 2	a/2	1640	Andre Lubitz	~70	46

III. Analiza stanu dzwonów wraz z elementami oprzyrządowania

A) Dzwony

Dzwon, szczególnie ten straszny posiada liczne wyszczerbienia na krawędzi dolnej. Nie wpływa to jednak na jego dźwięk.

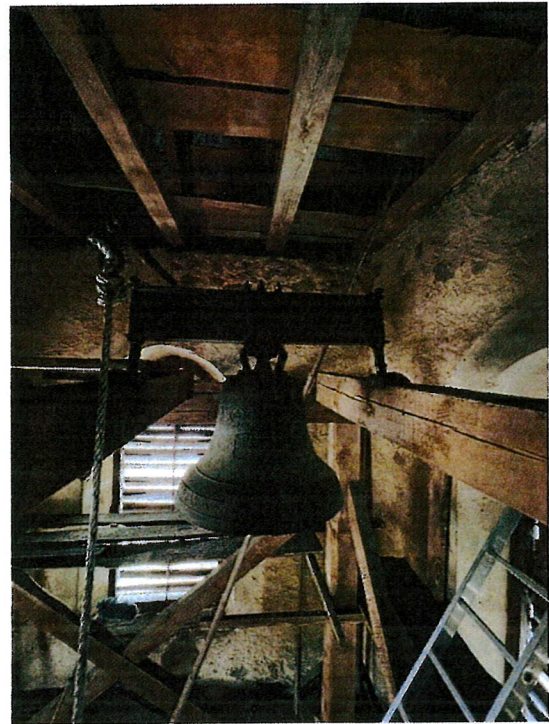
Widoczne jest również duże zużycie klosza w punkcie uderzeniowym serca

Opinia techniczna dot. dzwonów wraz z oprzyrządowaniem

B) Zawieszenia dzwonów

Aktualnie dzwony zawieszono na stalowych jarzmach wykrzywionych. Wskazują one znaczny stopień zużycia poprzez korozję oraz wykazują duże obłuzowania przez co nie są bezpieczne i właściwe dla prawidłowego funkcjonowania dzwonów

C) Serca dzwonów

W toku oględzin dokonano również oceny stanu serc dzwonowych. Są zbyt twarde, zużywając dzwony. Ponadto niewłaściwe zawieszenie jednego z serc powoduje, że punkt uderzeniowy znajduje się za nisko (zbyt cienka ściana dzwonu) co z kolei grozi pęknięciem. Serca jak również jarzma należy opisać i pozostawić na pamiętkę w miejscu do tego wytypowanym.

Opinia techniczna dot. dzwonów wraz z oprzyrządowaniem

IV. Zalecenia restauratorsko-konserwatorskie

Na podstawie wielu opinii wykonanych dla konserwatorów zabytków jak również uzyskanych pozwoleń na prace związane z zabytkowymi dzwonami sugeruję wykonanie następujących czynności:

A) Dzwony

Wskutek wieloletniej eksploatacji klosz dzwonu w miejscu uderzenia serca uległ nadmiernemu zużyciu, dlatego konieczny jest obrót dzwonu, aby serce mogło uderzać w nowe, dotychczas nieużyte miejsce. Nie wpływa to na dźwięk.

B) Zawieszenia dzwonów

Należy wykonać nowe, dębowe zawieszenia z uwzględnieniem właściwych proporcji pomiędzy środkiem masy dzwonu o osią obrotu dzwonu.

C) Serca dzwonów

Konieczne jest wykonanie nowych, kutech serc o sztywnym mocowaniu do dna dzwonu, z jedną osią obrotu. Twardość serc powinna wynosić pomiędzy 110 a 120 HB. Obejma mocująca powinna być wykonana ze skóry i opasana blachą stalową. Kształt i środek ciężkości serca należy dostosować do jarzma prostego. Może o wykonać jedynie wyspecjalizowana firma. W obecnym rozwiązaniu serca są zbyt twarde, na co wskazuje znaczny stopień zużycia dzwonów.

Opinia techniczna dot. dzwonów wraz z oprzyrządowaniem

V. Program prac restauratorsko-konserwatorskich

1. Założenie specjalistycznej wciągarki o nominalnej masie udźwigu min 500 kg nad poszczególnymi dzwonami i za pomocą atestowanych lin transportowych opuszczenie dzwonu na wcześniej przygotowane stalowe belki nośne usytuowane bezpośrednio pod dzwonem.
2. Zdjęcie jarzm dzwonów
3. Zdjęcie serc dzwonów
4. Inspekcja mocowania serc w celu wykonanie nowych o właściwych wymiarach i geometrii
5. Wykonanie nowych jarzm dzwonów (zastosowane aktualnie nieoryginalne jarzma zagrażają bezpieczeństwu użytkowania dzwonów i wpływają na nie destrukcyjnie) z sezonowanego drewna dębowego
6. Czyszczenie dzwonów z odchodów gołębich, nalotu i brudu przy użyciu roztworu ciepłej wody (około 40 stopni) z niejonizującym detergentem WD00211A, a następnie osuszenie powierzchni
7. Zabezpieczenie powierzchni dzwonów poprzez naniesienie cienkiej warstwy mieszaniny wosków mikrokrystalicznych (Cosmolloid 80-H) przy pomocy pędzli o krótkim naturalnym włosiu poprzez wcieranie go w powierzchnię dzwonów w celu dokładnego wypełnienia i pokrycia skorodowanych nierówności, powstałych w czasie wykonywania odlewu. Po otrzymaniu pokrycia woskowego brąz przybierze znacznie ciemniejszą barwę.
8. Zabezpieczenie dzwonów przed zabrudzeniami specjalistyczną matą filcową
9. Obrócenie dzwonów o 90 stopni, dzięki czemu serca będą mogły uderzać w nowe, nieużyte miejsca
10. Wykonanie nowych kutych serc dla mniejszych dzwonów o właściwej geometrii z miękkiej stali ST-3 (twardość 110-120 HB) metodą kucia swobodnego
11. Montaż nowych montażowych blach stalowych pod łożyska
12. Montaż zawiesznień (jarzm) dzwonów wykonanych z sezonowanego drewna dębowego

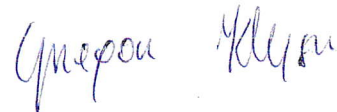
Opinia techniczna dot. dzwonów wraz z oprzyrządowaniem

13. Montaż dzwonów na drewnianej konstrukcji dzwonowej w przestrzeni przeznaczonej do kotysania w miejscach oryginalnych
14. Montaż nowych serc dzwonów
15. Uruchomienie i test zespołu dzwonów

VI. Zapewnienia wykonawcy

Generalny wykonawca projektu Rduch Bells & Clocks zapewnia, że wszelkie prace prowadzone będą z najwyższą starannością, zgodnie ze sztuką konserwatorską, budowlaną i w oparciu o normy branżowe. Wszelkie dodatkowe prace konsultowane będą na bieżąco z Inwestorem, właściwym konserwatorem zabytków, bądź osobą przez niego wytypowaną. W trakcie prac sprawowany będzie nadzór konserwatorski przez Pana dr inż. Stanisława Karczmarczyka, posiadającego stosowne uprawnienia i doświadczenie w przedmiotowym zakresie.

mgr inż. Grzegorz Kłyszcz

Opinia techniczna dot. dzwonów wraz z oprzyrządowaniem